

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราสั่งเขา เขามาถามปัญหาเยอะมาก ตอนนี่เขาเอาเราไปในเว็บไซต์พระสงฆ์ไป ธารานเขาทั่ว เรบอกเขาไม่ต้องให้เราพูดหรือ ให้ไปดูเว็บไซต์ของเขา สมัยที่เขาเปิด ุ้บใหม่ๆ แล้วก็มาช่วงกลางแล้วช่วงปลายไป มันจะมีขัดแย้งในตัวมันเอง แล้วเขาก็ไป ดูแล้วเขาก็มาพูด เห็นใหม่ เขาบอกว่าเขาปรับแล้วไง บอกว่า

“สมาธิไม่ต้องทำ เพราะคนที่มีพื้นฐานมันเป็นสมาธิอยู่แล้ว เช่นคนเดินอยู่ก็เป็นสมาธิ”

เห็นใหม่ คนที่เดินอยู่เป็นสมาธิ ฉะนั้น มันก็ขัดแย้งไป แล้วก็บอกว่า.. เราพูดเอง บอกว่าคนเมา ในสมัยพุทธกาลนะคนเมหาย่ำเปเลยแล้วตายไป แล้วพระพุทธเจ้าบอก เป็นพระโสดาบัน พอว่าพระโสดาบันปั้บขาวบ้านก็ติดเียนกันมากเลย คนเมา คนไม่ได้ปฏิบัติ คนไม่ถือศีล เวลาตายไปทำไมเป็นพระโสดาบัน

ที่นี้พอพระอนานท์ไปบิณฑบาต พวกลัทธิต่างๆ ก็โจมตีไป ว่าพระพุทธเจ้านี้ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่ไม่มีหลักเกณฑ์ ศาสนาพุทธมั่วซั่ว คนที่ไม่มีศีล ไม่ได้ถือศีล ๕ คนขาดศีล ๕ เป็นพระโสดาบันได้อย่างไร? พระพุทธเจ้าบอกเลย บอกคนตาบอด เขาตา บอดเขาไม่รู้หรือก แต่เวลาขณะที่เขาจะเสีย คนเราเวลาจะตายนี่นะมันจะย้อนกลับมาที่ ตัวเรา

คือคนเราถึงเวลาจะตายปั้บ มันจะทิ้งอย่างอื่นหมดเลยแล้วมาคิดถึงเรา แล้วพอ ปัญญามันหมุนขึ้นมาตอนนั้น มันน้อยคนมากที่จะทำได้ อย่างเช่นเรามีโอกาสปฏิบัติ เยอะแยะเลย เรามีโอกาสมากเลย แต่เราก็โผล่ เราก็ไม่แน่ใจของเขา แต่คนเรามันถึงเวลา วิกฤติของชีวิต มันทิ้งหมดแล้วมันย้อนมาที่วิกฤติของมัน มันพิจารณาของมัน

มันมีนะ ในสมัยพุทธกาลในพระไตรปิฎก มีชาวประมงเขาไปหาปลา นี่เป็น ชาวประมงไปหาปลา มันก็ลากปลามาทั้งลำเรือใช้ไหม? เวลาเข้าฝั่งเกิดพายุแรงมาก

ชาวประมงนั้นอธิษฐานเลย “ข้าพเจ้าขอถือศีล ๕” พอข้าพเจ้าถือศีล ๕ ปี๊บ ตายเดี่ยว
นั่นนะไปเกิดเป็นเทวดาเลย นี่วิฤตศีลเกิดเดี๋ยวนั้นไง ไอ้สิ่งที่ทำมาผิดคือผิดใช่ไหม? แต่
ขณะปัจจุบันที่จิตออกจากร่าง เราคูมของเรา เราทำของเราดี

นี่ก็เหมือนกัน แล้วอ้างว่าคนเมฆายาเป เราบอก เห็นไหม นักรบที่เป็นแม่ทัพ
ออกไปรบแล้วกลับมา กลับมานี่กษัตริย์ให้ปกครองอยู่ ๗ วัน มีความสุขรื่นเริงมาก เมฆ
ายาเปเหมือนกัน นี่แล้วพระพุทธเจ้าบิณฑบาตมาชิมเลย บอกนักรบนี้ แม่ทัพนี่.. ชื่อจำ
ไม่ได้ บอกว่านี่จะเป็นพระอรหันต์ พระกึ่งกันหมดคนจะเป็นพระอรหันต์ ยังมาเลย

แล้วเขาออกไปรบใช่ไหมก็ขอพร พอเขารบกลับมาแล้วให้เป็นกษัตริย์ ๗ วัน พอ
เป็นกษัตริย์ ๗ วัน คนไม่เคยเป็นก็เป็นเต็มทีเลย พอเป็น ๗ วัน พอถึงตกบ่ายวันนั้น
ภรรยาเสียเดี๋ยวนั้น พอภรรยาตายต่อหน้ามันก็สังเวช พอสังเวชมันก็ย้อนกลับ ย้อนกลับ

ของอย่างนี้มีแต่น้อยมาก น้อยมากเพราะอะไร? เพราะเขาต้องมีบุญญาธิการของ
เขา ทีนี้คำว่าทำสมาธิ หลวงตาท่านก็พูด บอกว่าปัญญาจักขีย์ไปทำสมาธิที่ไหน? เวลา
พระพุทธเจ้าไปเทศน์ธรรมจักร ต้องบอกให้ปัญญาจักขีย์ทำสมาธิหรือ? ไม่ต้อง เพราะ
ปัญญาจักขีย์อยู่ภูฐานพระพุทธเจ้าอยู่ ๖ ปี คนที่ภาวนาอยู่ ๖ ปีต้องสอนทำสมาธิไหม? นี่
คนภาวนาอยู่แล้วสมาธิเรามีพื้นฐานแล้วใช่ไหม?

นี่พูดถึงสมาธินะ แล้วเมื่อก่อนเขาบอกว่าสมาธิไม่ต้องทำ สมาธิไม่ต้องทำใช้
ปัญญาไปเลย แล้วใช้ปัญญาไปเลย นี่มันผิด ๒ ประเด็น ประเด็นหนึ่ง อุณหภูมิจะจุด
เดือด ถ้าไม่ถึงจุดเดือดน้ำเดือดไม่ได้ ถ้าไม่มีสมาธินะ อย่างอุณหภูมิการทำอาหาร ถ้า
อาหารไม่ถึงจุดเดือดของมัน อาหารจะสุกไม่ได้ อาหารนี่นะ นี่ผลของสมาธิใจ แล้วถ้าจิต
ของเรามันไม่มีสมาธิ มันไม่มีจุดเดือด น้ำมันจะเดือดขึ้นมาได้อย่างไร?

อันนี้เป็นอันหนึ่งนะ เราบอกว่าสมาธิมันขาดไม่ได้เด็ดขาด เพราะสมาธิมันเป็น
มรรค ๘ มันเป็นส่วนสมาธิ มันเป็นหน่วยจิต หน่วยจิตหนึ่งในมรรค ๘ มรรค ๘ นี่มัน
จะส่ง ๗ หน่วยจิต ไม่ส่งสมาธิ เป็นไปไม่ได้! มันเป็นไปไม่ได้เลย สมาธินี้ขาดไม่ได้ แต่
สมาธิของใครเท่านั้นเอง สมาธิของที่เขาคิดเอาเองนั่นเป็นสมาธิของเขา นี่สมาธิของเขา
นะ

ประเด็นที่สอง! ผิดชัดๆ เลย บอกว่าถ้ามันเป็นสมาธิ มันมีปัญญาไปแล้วมันจะบรรลุธรรมไปโดยธรรมชาติ เป็นไปไม่ได้ อย่างนี้เป็นไปไม่ได้เพราะอะไร? ถ้ามันเป็นไปได้นะ ฤๅษีชีไพรทำสมาธิกันอยู่แล้ว ถ้ามีสมาธิแล้วจะเกิดปัญญาไปโดยธรรมชาตินะ พระพุทธเจ้าไม่ต้องมาเกิด ฤๅษีชีไพรเขาทำสมาธิเขาได้ฉานสมาบัติ อาฬารดาบสได้สมาบัติ ๘ นี่ถ้ามีสมาธิแล้วจะบรรลุธรรมไปโดยธรรมชาติ เป็นไปไม่ได้!

จุดเดือดนี้ ถ้าจุดเดือดมันถึงจุดเดือด คุณดูพลังงานดวงอาทิตย์สิ จุดเดือดมันร้อนขนาดไหน แล้วมันมีน้ำให้เรากินไหม? จุดเดือดหมายถึงว่าอุณหภูมิ แต่การทำอาหารมันต้องมีอาหาร มีทุกอย่าง เราต้องทำอาหารเป็น คือปัญญามันจะเกิดเองไม่ได้

นี่ไงถึงบอกว่ามีสมาธิแล้วไม่เกิดปัญญา.. ไซ้! มีสมาธิแล้วเกิดปัญญาไม่ได้หรือ? สมาธิเป็นพื้นฐานเฉยๆ สมาธิเป็นพลังงานเฉยๆ สมาธิเป็นอุณหภูมิเฉยๆ อุณหภูมิเขาใช้ประโยชน์ถึงเป็นประโยชน์ ถ้าเขาไม่ใช้ประโยชน์มันไม่เป็นประโยชน์หรือ? เห็นไหม เขาบอกว่า “ต้องเป็นสมาธิแล้วมันจะบรรลุธรรม”

นี่ไงที่ว่ามันผิด ๒ อย่าง อย่างหนึ่งคือบอกว่า “เริ่มต้นสมาธิมันเป็นโดยธรรมชาติ มันมีของมันเอง แล้วคนมันมีอยู่แล้ว” เราบอกว่าโยมทุกคน เราเกิดมาเป็นมนุษย์ทุกคนมีสมาธิหมดนะ คุณเด็กมันเกิด เห็นไหม สมาธิสั้น สมาธิยาว เพราะถ้าเรามีสมาธิเราถึงระลึก รู้สึกตัว มีจุดยืนของเรา

นี่สมาธิของปุถุชน เวลาปฏิบัติขึ้นไป สมาธิของกัลยาณปุถุชน สมาธิของโสดาปัตติมรรค สมาธิของสกิทาคามีมรรค สมาธิของอนาคามีมรรค สมาธิของอรหัตตมรรค ต่างกันหมด ลึก ตื้น หนา บาง หยาบ ละเอียด ต่างกันหมดเลย ทั้งพื้นฐานของสมาธิ อุณหภูมิก็ต่างกัน ไซ้ปัญญาที่เอามาทำพิจารณาก็ต่างกัน

ทีนี้คนที่มันไม่เคยทำ เหมือนคนทำงานไม่เป็น คนทำงานไม่เป็นทำอย่างไรก็ผิด พอทำอย่างไรก็ผิดนะ เรื่องของสมาธิเป็นเรื่องของสมาธิอย่างหนึ่งนะ แต่เรื่องของมรรคญาณ เรื่องของมรรค ๘ รวมตัว เรื่องของการวิปัสสนา อันนี้พูดผิดหมดเลย พูดไม่มีถูกซักอันหนึ่ง ถ้าพูดถูกนะ เห็นไหม มรรค ๔ ผล ๔ นี่โสดาปัตติมรรค สกิทาคามีมรรค อนาคามีมรรค อรหัตตมรรค มันเริ่มต้นอย่างไร?

“มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียด”

หลวงตาพูดประจำ “มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียด” มรรคหยาบๆ คือความคิดพอเกิดขึ้นมาเราคิดว่านี่เป็นมรรคญาณ พอความคิดเกิด นี่เราถึงเน้นใจว่ามันเป็นโลกีย์ ปัญญา มันเป็นปัญญาของโลก ปัญญาของกิเลส ปัญญาของตัวเอง ปัญญาพื้นฐานของความคิด.. ไม่ใช่! มันต้องทำสมาธิเข้ามา พอทำสมาธิเข้ามามันทำให้ตัวตนเราสงบตัวลง ตัวตนเรานี้ยุบลง แล้วเขาบอกว่าหินทับหญ้า หินทับหญ้า

ขอให้ทับเถอะ ขอให้มีหิน ขอให้ทับ หินทับหญ้า หญ้ามันเกิดไม่ได้มันก็ดูสะอาดตานะ ถ้าไม่มีหินทับหญ้าเลย หญ้ามันก็รกไปทั้งปีทั้งชาตินั้นละ แล้วหญ้ารกมีประโยชน์อะไร? หญ้ารกนี่ คือว่าถ้ามีสมาธิ สมาธิหินทับหญ้า จะทับหญ้าก็ขอให้ทับไปก่อน พอทับแล้วมันสะอาดสะอาดใจไหม? แล้วพอเราเอาหินออกใจไหมคือมันเสื่อมหญ้ามันก็ขึ้นมา

อ้าว อ้อ.. หญ้ารกกับหินทับไว้ที่มันสะอาด มันเป็นธรรมชาติที่สวยงาม นี่เราจะรู้จะเห็นว่าจิตเสื่อม จิตไม่เสื่อมเป็นอย่างไร? แล้วพอเราทับหญ้าไว้แล้ว หญ้ามันไม่เกิดใจไหม? เราจะทำอย่างไร? เราจะถอนเมล็ดหญ้านั้น เราจะถอนรากหญ้านั้นออกมา เราใช้วิปัสสนาอย่างไร? มันจะเป็นอีกขั้นตอนหนึ่ง นี่ถึงบอกว่ามีสมาธิ..

คนอึ้งนี่อึ้งไม่เป็นก็อึ้งผิดๆ ว่าหนึ่ง เริ่มต้นสมาธิไม่ต้องทำ พอจนด้วยเหตุผลก็บอกว่า เออ.. สมาธิมันมีอยู่แล้ว ถึงสมาธิมีอยู่แล้ว มีสมาธิก็ทำอะไรไม่ได้ มีสมาธิก็ใช้ประโยชน์ไม่เป็น มีสมาธิแล้วนะ นี่บอกว่าทำสมาธิแล้วจะเกิดปัญญาโดยธรรมชาติ.. เป็นไปไม่ได้! เป็นไปไม่ได้! ถ้าเป็นไปได้นะศาสนาพุทธไม่ต้องมี ฤาษีชีไพรเป็นพระอรหันต์ไปหมดแล้ว

พระพุทธเจ้าถึงบอกเลย พอพระพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมา อาสวัภยญาณ นี่ศาสนาแห่งปัญญา.. ปัญญาของใคร? ปัญญาในภวานามยปัญญา ไม่ใช่ปัญญาที่เราคิดกันอยู่นี่นะ นี่เราคิดเก่งมาก ทุกคนเก่งมากนะ คอมพิวเตอร์ของมหาจุฬาฯ มหามงกุฎฯ เขาดีกว่าเราอีก กดผลวะ! ออกหมดเลย คอมพิวเตอร์เราป้อนข้อมูลให้มันนะ ทางการวิจัยเขาทำไอ้โฮ.. มันสร้างภาพ สร้างสถานการณ์ได้ดีกว่ามนุษย์มากมายมหาศาลเลย แล้วคอมพิวเตอร์มันได้อะไร?

ตัวคอมพิวเตอร์เดียวกันก็เป็นเศษเหล็ก เคี้ยวมันก็จะหมดอายุขัย เคียวก็ต้องทิ้งเป็นขยะ แต่คนมีจิต ไอ้จิตตัวนี้มันมีคุณภาพมาก จิตตัวนี้มันมีความสุข ความทุกข์ ไอ้จิตตัวนี้มันมีพันธกรรมของมัน คือทำดี ทำชั่วมา ไอ้ตัวจิตนี้ที่มันสร้างคุณงามความดีมา ทำความชั่วมา นี่แล้วคนทุกคนจะทำทั้งดีและชั่ว ทั้งดีและชั่วนะ คนเรามีผิดพลาดได้ คนเรามีความพลั้งเผลอได้

การกระทำอันนี้มันมีกับจิตดวงนั้น จิตดวงนั้นถึงไม่มีคุณภาพเสมอกันทุกดวงใจ แม้แต่คู่แฝดออกมาจากไขใบเดียวกัน แม้แต่ไขใบเดียวกัน เกิดมาจากพ่อแม่ในท้องออกมาเวลาใกล้เคียงกันเลย แต่จริตนิสัย ความรู้สึกก็ต่างกันราวฟ้ากับดิน มันเป็นไปไม่ได้ พ่อเป็นไปไม่ได้ปู่ การกระทำมันถึงเป็นปัจจุบันกรรมของจิตแต่ละดวงที่มันจะ เป็นไปตามความเป็นจริง

ไม่มีสูตรสำเร็จ การทำที่เป็นสูตรสำเร็จมันเป็นอุตสาหกรรม นี่ใงอุตสาหกรรม การปฏิบัติใง อุตสาหกรรมนะ เป็นอุตสาหกรรมเลย การปฏิบัติต้องเหมือนกัน ต้องทำเหมือนกัน มันเป็นไปไม่ได้! มันเป็นไปไม่ได้เพราะต้นทุนมันเหมือนกัน วัตถุดิบมาจากที่หลากหลาย ที่แตกต่างกัน ของที่มาจากที่หลากหลาย ที่แตกต่างกัน มันเข้ามาโรงงาน แล้วทำออกมาให้เหมือนกัน มันเป็นไปได้อย่างไร?

แต่ถ้าเป็นช่างนะ เราทำด้วยมือ นี่เรากำลังแปลง เราทำ เราแก้ไขให้มันดีได้หมด นี่ การสอน ถ้าคนเป็นต้องสอนอย่างนี้ คนเป็นจะพูดอย่างนี้ แล้วสอนอย่างนี้ แล้วเฉพาะปัจจุบันแต่ละดวงจิตไม่เหมือนกัน แต่ละดวงใจจะไม่เหมือนกันเลย อยู่ที่อุปนิสัย อยู่ที่ตัวแปรของจิต อยู่ที่กิเลส ความผ่านของจิตมาหลากหลายมาก แต่หลากหลายมาก จิตทุกดวงใจกลั่นออกมาจากอริยสัง

ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค จิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสัง เป็นโศคาบัน เป็น สกิทาคามี เป็นอนาคามี เห็นไหม พอเป็นอนาคามี จิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสัง ถึงที่สุดแล้วต้องทำลายตัวจิต ถ้าจิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสัง จิตนี้กลั่นออกมา ก็ยังมีตัวตนของ จิตอยู่

อาสะเวหิ จิตตานิ วิมุจจิงสูติ จิตต้องโดนทำลาย.. เข้านิพพาน นิพพานเข้าไม่ได้ แต่จิตเป็นนิพพานเอง ถ้าเราเข้านิพพานก็เหมือนอนาคามี เข้านิพพานก็ว่างหมดเลย อู้อู้อ..

ที่นี้ดี เห็นใหม่ ใครมาวัดบอกว่า โอ้โฮ.. วัดนี้สงบมาก วัดนี้ดีมากๆ เลย ไอ้คนพูดนี้ตัว
หนวกหู ไอ้คนพูดว่าดีๆ นั่นละ ไอ้ตัวคนพูดนั่นละทำให้วัดนี้มีเสียงขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน ถึงที่สุดแล้ว อาสะเวหิ จิตตานิ วิมุจจิงสูติ เห็นใหม่ เพราะเขาพูด
เมื่อวาน บอกว่า “เดี๋ยวนี้ยอมรับว่าสมาธิต้องทำ สมาธิมันมีอยู่โดยพื้นฐาน แม้แต่คนเดิน
ก็มีสมาธิ” เราถึงบอกว่าสลดสังเวชมาก นี่เวลาคนไม่เป็น เห็นใหม่ เวลายกตัวอย่าง เขา
ยกตัวอย่างที่ต่ำ ความจะยกตัวอย่างมันต้องยกตัวอย่างพระอรียเจ้า ไม่ใช่ยกตัวอย่าง
ปุถุชน ถ้ายกตัวอย่างปุถุชน เราก็ไม่ได้เป็นพระอรียเจ้าสิ เราขึ้นไม่ได้ เพราะเรา
ยกตัวอย่างที่ต่ำ

หลวงตาท่านพูดนะ “เดินจงกรมถ้าไม่มีสติ ไม่ตั้งใจ สุนัขมันมี ๔ ขา มันเดินทั้ง
วันทั้งคืนเลย มันวิ่งด้วย” สุนัขมันก็เดินกับเรา เห็นใหม่ นี่ท่านพูดให้เราได้คิด หลวงตา
เวลาท่านพูดท่านพูดให้เราได้คิด แต่นี่ไปเทียบไง เทียบว่ามีสติ มีปัญญาเหมือนกับคนเขา
เดินกัน โอ้โฮ.. เราฟังแล้วเราสะเทือนใจมาก สะเทือนใจที่ตรงไหน? สะเทือนใจที่ว่านี่
คนไม่รู้ เปรียบเทียบสิ่งที่ต่ำด้อย มันไม่เข้าอรียสัจว่าอย่างนั้นเลย เปรียบเทียบแต่เรื่อง
โลก โลกียะ โลกุตตระ

ถ้าเราเปรียบเทียบเพื่อจะเป็นธรรมนี่นะ มันต้องเปรียบเทียบถึงพระพุทธเจ้า ดู
พระพุทธเจ้าทำดี ดูหลวงปู่มั่นทำดี ดูครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรม ท่านทำอย่างไร? ฟาก
ตาย แลกมาด้วยชีวิต ทุกอย่างแลกมาด้วยชีวิต ไม่ใช่ทำเรื่อยๆ ง่ายๆ นี่ไงเขาพยายามจะ
เปรียบเทียบว่าให้มันง่าย ให้มันเห็นว่าทำสะดวกสบายไง ทำสะดวกสบายมันก็เหมือน
เด็ก

ลูกเรานี้ เวลาเราสั่งสอนคน เราจะเปรียบเทียบลูกเรา หรือเราจะเปรียบเทียบปู่ ย่า
ตา ยายเรา ปู่ ย่า ตา ยาย เราผ่านโลกมา ทำทุกอย่างมาด้วยประสบการณ์จริง แล้วได้แบก
หามมา ต้องเปรียบเทียบผู้ใหญ่ ไม่ใช่เปรียบเทียบเด็ก ไอ้จะไปเปรียบเทียบคนเดิน แล้ว
บอกว่านี่ไง เพราะอย่างนี้มันถึงเป็นปัญญา โอ้โฮ.. เวรเลย

นี่ถึงบอกว่าผิด ๒ ประเด็น ประเด็นหนึ่งคือว่าสมาธิไม่ต้องทำ แต่เดี๋ยวนี้ยอมรับ
ว่าทำ แล้วพอเวลาเปรียบเทียบก็เปรียบเทียบสิ่งที่ต่ำด้อย สิ่งทีต่ำด้อยคือลดด้อยค่ากว่า คือ
อุณหภูมิมันไม่ถึงว่าอย่างนั้นเลย มันไม่ใช่อุณหภูมิจุดเดือด.. จุดเดือดนั่นคือสมาธิ ถ้ามี

จุดเดือดแล้ว เขาบอกว่าเพราะมีสมาธิแล้วถึงได้บรรลุธรรม นี่ผิดอีกแล้ว เพราะเหมือนกับเวลาทำอาหาร คนทำอาหารไม่เป็นทำอย่างไรก็ผิด ถ้าคนทำอาหารเป็น สิ่งทีประกอบเป็นอาหารขึ้นมาจะมีอะไรบ้าง

นี่ไงมันผิด ๒ อย่าง อย่างหนึ่งคือว่าเริ่มต้นจากวัตถุดิบไม่รู้จัก จากสิ่งที่เป็นมรรค ๘ ไม่รู้จักว่าอะไรเป็นปัญญา อะไรเป็นสมาธิ อะไรเป็นสติ อะไรเป็นงาน งานนี้งานชอบ อะไรเป็นความเพียร สัมมากรรมันโต ถ้าทำงานผิด เขาสั่งอย่างหนึ่งไปทำอย่างหนึ่ง งานจะจบไหม?

ในมรรคมันมีหมดนะ มีงานชอบ แล้วชอบที่ไหน? ชอบที่กลางหัวอก ชอบที่ภวาสวะ ชอบที่ภพ เพราะกิเลสมันอยู่ที่ใจ งานมันเกิดตรงนั้น ถ้างานมันไม่ตรงประเด็น งานมันไม่ใช้งาน งานนั้นไม่มีวันเสร็จ ทำงานนั้นผิดหมด นี่ไงนี่พูดถึงวัตถุดิบนะ วัตถุดิบคือมรรค ๘ แล้ววิธีการกระทำมันก็พูดผิดอีก ผิด ๒ ประเด็น ๓ ประเด็นนะ

นี่ถึงบอก เมื่อบอกเขาถามนะ โอ้โฮ.. เราก็บอกว่าเสียงดังเลยละ เขาก็ตกใจ ใ้บอกว่าเสียงดังนี่มันเป็นเพราะว่าเวลาโยมไปคุยกัน โยมก็ทิ้ง โยมก็เข้าใจ แล้วเวลาให้เราพูด เราบอกถ้าให้เราพูดมันแบบที่เราสะท้อนใจมาก สะท้อนใจที่ว่าข้อมูลมันผิดหมด แล้วโยมที่พยายามจะหาปัญญากัน พอไปอ่านข้อมูลนี้ ไปเห็นข้อมูลแล้วทั้งใจ

เราถึงบอกว่า นี่ถ้าให้เราพูดออกไป ความเห็นของเรา คือถ้าประชาธิปไตยนี้เราแพ้ทุกทีแหละ เพราะเรามีอยู่เสียงเดียว แต่พวกโยมนี่นะมีทุกเสียงเลย เป็นล้านๆ เสียงเลย ยกมือกันนี้เราแพ้ทุกทีเลย เพราะมุมมอง ทิวทัศน์ต่างกัน ฉะนั้น พอเราเห็นอย่างนี้ปั๊บ เราพูดไปเท่ากับเราสะท้อนโลกธาตุ คือเรามีความเห็นต่างกับสังคมทั้งหมด

ถ้าเราเห็นต่างกับสังคมทั้งหมด เราพูดออกไปก็เหมือนกับคนพาล เราไม่ยอมรับเสียงส่วนใหญ่ ไม่ยอมรับมุมมองที่เขาเห็นกัน เราถึงต้องเก็บเอาไว้ เราถึงไม่พูดออกมา แต่ถ้าโยมจะเอาความจริงนี้ ถ้าโยมจะให้เราพูด เราพูดอย่างนี้แหละ มันผิดหมด! มันผิดหมด! แต่ผิดอย่างไรล่ะ? ไม่มีใครรู้ ไม่มีใครรู้..

เราถึงบอกว่าไม่มีใครรู้หรอก แล้วเราก็อธิบายบอกว่ามันไม่ใช่หน้าที่ของโยม คือเขาพูดเมื่อบอก เขาพยายามจะหาข้อมูล เขาจะแบบว่า ประสาเรานะ เราก็เป็นอย่างนี้

แหละ ตอนที่เรากาวนาใหม่ๆ เรากาวนาไม่เป็น เราเอาหนังสือ “ธรรมะชุดเตรียมพร้อม” ของหลวงตาอ่านวันละหน้า พระอรหันต์พูดอย่างนี้ แล้วเราคิดว่าปัญญาของเราจะคิดเหมือนพระอรหันต์ หรือทันพระอรหันต์ไหม? แล้วเราพยายามใช้ปัญญาอบรมสมาธิขึ้นไป

นี่เขาก็ไปทำของเขา มา แล้วเขาจะมาเสนอใจ เสนอว่าให้เราเห็นด้วย ฉะนั้น เราถึงเสียงดัง บอกผิดหมดเลย แล้วผิดที่เราอธิบายได้ด้วย แล้วพอพูดจบแล้วเราบอกว่า ที่พูดนี้มันไม่ใช่เราโกรธ หรือเราจะอาฆาตมาดร้าย เพียงแต่เราสลัดใจไป สลัดใจว่าเวลามาหาเรานี้มาหาเราบ่อยมาก แล้วเราพยายามเคลียร์ให้เขาฟังตลอด แล้วเขาก็ว่าเขาเข้าใจ แต่พอไปอ่าน.. เพราะเขาบอกว่า เราบอกว่าพอใครไปอ่านแล้วก็ทิ้ง เขาบอกเขาไม่ได้ทิ้งหรือ เขาไม่ได้เป็นไปด้วย

ไม่ทิ้งจะฝังใจทำไม? เพราะเราบอกไว้หมดแล้ว แล้วมันเป็นความเห็นของเขา ฉะนั้น เราถึงบอกว่าไม่ใช่หน้าที่ของโยมหรือ.. เราเข้าใจ เข้าใจว่ามันเป็นปรัชญา แล้วเรานี้ คนเรานะ โยมนะกาวนาไม่เป็น ถ้ากาวนาเป็นนะ โสคาบันมันจะมีหลักใจ ใจตัวหลัก ตัวจุดยืนนี้ใครโยกคลอนมันไม่ได้ เป็นโสคาบัน เป็นสภิกษาคามี เป็นอนาคามี ตัวหลักตัวนี้มันเป็นตัวหลัก พอตัวหลักนี้มันจะกรองอย่างอื่นได้

แต่ถ้าเราไม่มีหลักเลยเราก็เหมือนกับอากาศ ลมพัด เวลาลมพัดเราเป็นส่วนหนึ่งของลมใช่ไหม? เพราะเราเป็นอากาศ มันก็พัดเราไปด้วย นี่ใจกระแสของโลกมันเป็นแบบนี้ไง คือไม่มีจุดยืน ไม่มีธรรมในใจ แล้วบอกว่่านิสภาพธรรมที่เกิดเป็นปัจจุบัน สภาวะธรรมที่เกิดในปัจจุบัน มันก็เป็นสภาวะ มันก็เป็นอารมณ์ มันก็เป็นความรู้สึก มันก็เป็นธรรมได้อย่างไร? มันเป็นไปไม่ได้หรือ!

นี่พูดไม่ได้ พูดแล้วมัน.. เพราะคำพูดของเขา เขาจะพูดให้เหมือน พูดให้เป็นธรรมใจ แต่มันไม่ใช่! ถ้ามันไม่ใช่ขึ้นมา แล้วคนก็ไปยึด ไปติดกัน นี่สภาวะธรรมที่เป็นปัจจุบันต้องเป็นปัจจุบัน.. สภาวะธรรมที่เป็นปัจจุบัน เราอธิบายบ่อยนะ สภาวะธรรมที่เป็นปัจจุบัน เห็นไหม กวาสวะ ภพ ความคิดเกิดจากภพ เกิดจากจิตของเรา แล้วความคิดมันส่งออกมาไปที่สมอง สมองเริ่มทำ มันออกมาเป็นอนาคตมาก็รอบแล้ว ปัจจุบันตรงไหน? ปัจจุบันตรงไหน?

มันเป็นปัจจุบันไปไม่ได้หรอก แต่ตัวเองจะเคลมให้เป็นปัจจุบัน แล้วก็พูดว่านี่
สภาวะที่เกิดปัจจุบัน ฐัธรรมปัจจุบัน นี่เป็นปัจจุบัน.. ปัจจุบันของโลกใจ โลกียปัญญา ถ้า
ไม่ได้กลับมาทำที่สมาธิ เพราะปัจจุบันต้องเกิดที่จิต จิตเกิดเดี่ยวนั้น ปัญญาเกิดเดี่ยวนั้น
ทำลายกันที่จิตเดี่ยวนั้น ไม่ออกมาเป็นถึงความรู้สี่กอย่างนี้ นี่สภาวะธรรม สภาวะของ
กิเลสทั้งหมด นี่เวลาพุทธธรรมของพระพุทธเจ้า แล้วเรากาดหมาย แต่ไม่เป็นความจริง

นี่เวลาพูดมันผิดหมดเลย แต่นี่เรอบอกว่าหยุด เอาไว้ให้ถึงเวลา แล้วเราก็ไม่ไป
โต้แย้งกับใครนะ เราจะทำของเราเพื่อประโยชน์กับศาสนา เอวัง